

Sustainable models for shared culture. Case studies and policy issues

Published by [Interacció](#) [1] on 09/01/2014 - 10:49 | Last modification: 05/02/2026 - 14:02

CONSERVAS/Xnet, Stichting Kennisland, World-Information Institute, National Hellenic Research Foundation/
National Documentation Centre (NHRF/EKT)

Aquest informe presenta casos concrets i nous models de gestió i de finançament d'una nova producció cultural basada en la Cultura Lliure i compartida. Així mateix, apunta algunes recomanacions i estratègies polítiques per afavorir el desenvolupament d'aquestes noves formes d'organització de les iniciatives culturals emergents. L'informe defensa la Cultura Lliure perquè apodera la societat civil, tothom hi pot participar com a consumidor o com a productor i equilibra els drets de productors (a ser reconeguts per les seves contribucions) amb els drets de la ciutadania (per accedir a la cultura d'una manera lliure). El document planteja Com es produir cultura i coneixement en la era digital? Com es poden els recursos existents adaptar-se al nou context actual? Com gestionar i proporcionar accés a la cultura i al coneixement de manera col·lectiva? Quin és el paper de les institucions públiques en aquest nou paradigma?

L'informe, elaborat per la plataforma internacional FCForum, argumenta que les indústries de la cultura i l'entreteniment, els proveïdors de serveis de telecomunicacions i els governs i organismes internacionals intenten controlar els instruments i canals de distribució dels continguts; així mateix, volen fer creure a la ciutadania que aquests canals són l'única via per accedir a la cultura. Segons els autors, aquest model restringeix els drets dels ciutadans a l'educació, l'accés a la informació, la cultura, la ciència i la tecnologia, i atempta contra la llibertat d'expressió i la privacitat. També consideren que la Cultura Lliure ajuda a construir ponts entre els consumidors i els productors de cultura i mostren que hi ha camins professionals i sostenibles de gestionar la producció cultural més enllà dels models tradicionals de la indústria cultural, bastats en un accés restringit i una escassetat artificial de productes.

L'informe presenta alguns exemples i models d'emprenedoria en matèria de cultura lliure que incorporen valors socials, culturals, polítics i econòmics com, per exemple, Play.fm i Eurozine (Viena), VODO (Londres/Berlin), Taringa Música, Freeangle.org, Vilaweb (Barcelona), Blender Foundation i Submarine (Amsterdam). Explica nous esquemes de finançament i models de negoci innovadors com el micromecenatge i analitza les possibilitats, problemes i reptes que planteja aquest model. També estudia la relació de les institucions patrimonials i museístiques amb la Cultura Lliure, planteja com els museus, arxius i centres de documentació repensen els seus models i troben maneres sostenibles de permetre als usuaris accedir al seu contingut, i explica exemples d'arxius digitals oberts com Images for the Future (Països Baixos), BBC Archives (Londres), Open Images (Hilversum) i Fundació Tàpies (Barcelona). S'hi presenten també espais físics que afavoreixen la interacció entre empreses, creadors individuals i iniciatives culturals amb les seves comunitats com per exemple, Empros, FabLab and FabLab, Frown Tails, Hackerspace GR i Some of Nine (Atenes) o Conservas (Barcelona), entre d'altres.

Però malgrat l'existència d'aquestes i altres exemples, l'informe insisteix que cal generar les condicions idònies perquè les iniciatives de Cultura Lliure puguin desenvolupar-se de manera òptima. Els autors consideren

imprescindible implementar marcs legislatius i polítics que garanteixin la sostenibilitat i la prosperitat d'aquestes iniciatives emergents. Així mateix, denuncien que els principals lobbys de les indústries culturals i tecnològiques, així com les entitats de gestió de drets d'autor i copyright dificulten aquest nou escenari per preservar els seus interessos.

L'informe enumera les recomanacions següents:

1. El sector cultural públic ha d'adaptar i aplicar el model d'accés obert emprat per a la informació científica. Els diners públics generen béns públics que han de ser reutilitzats i compartits per diferents comunitats. Les excepcions s'han de justificar d'una manera transparent.
2. La neutralitat de la xarxa és vital per a la diversitat cultural i perquè els negocis puguin operar amb costos fixos baixos. La manca de neutralitat pot generar avantatges injustos per als operadors tradicionals.
3. Les entitats de gestió dels drets d'autor s'han de reformar i donar suport, en lloc de restringir, la Cultura Lliure. Aquestes entitats han de permetre nous models de negoci per operar amb menys despeses i donar suport a l'ús de llicències obertes per part dels seus membres.
4. El micromecenatge constitueix un nou tipus de mercat de béns culturals en què els drets de propietat intel·lectual tenen menor importància econòmica. Aquest model no pot mai reemplaçar el finançament públic de la cultura.
5. Cal regular el micromecenatge per eliminar la incertesa. S'han de deduir impostos i proporcionar beneficis socials als projectes que contribueixen al bé públic, i s'han de definir i enfortir els drets i les responsabilitats dels microaccionistes dels projectes comercials.
6. Desenvolupar indicadors per mesurar els beneficis socials, culturals i ecològics derivats de la cultura lliure i incorporar-los en les avaluacions a llarg termini.
7. Ampliar les exempcions per drets d'autor a canvi d'una compensació adequada als titulars dels drets. L'objectiu ha de ser promoure l'accés lliure i la reutilització creativa de les obres, així com facilitar la seva accessibilitat.
8. Modificar la legislació de copyright i reduir-ne els terminis, massa llargs, que actualment bloquegen la capacitat de les institucions de la memòria d'obtenir beneficis públics i obstaculitzen els productors culturals i mediadors a l'hora d'explotar noves oportunitats de mercat.
9. Els models innovadors per a nous usos dels recursos digitals del patrimoni cultural necessiten distingir entre les tasques públiques i les oportunitats del mercat. Barrejar aquestes dues funcions limita la capacitat de les institucions de la memòria a l'hora de generar beneficis públics i crea una competència injusta per a la recerca d'oportunitats de mercat.
10. El moviment Cultura Lliure desenvolupa nous tipus d'institucions culturals (espais de Cultura Lliure) que giren al voltant de la creació d'una cultura cooperativa. Aquestes institucions necessiten el mateix respecte i protecció que altres infraestructures i institucions culturals.
11. Cal informar a les entitats petites sobre els recursos de finançament. Calen Punts i Jornades d'informació que orientin als emprenedors que busquin beneficis socials i no només rendiments econòmics.

El [ECForum](#) [2] reuneix a les principals organitzacions i veus actives en matèria de Cultura Lliure amb l'objectiu de coordinar un marc global d'acció i una agenda comú per donar resposta als reptes que planteja la nova realitat. Vol ser un espai de formulació de propostes des de la societat civil per enfortir la posició de la ciutadania davant el debat sobre creació i distribució d'art, cultura i coneixement en l'era digital, així com fer front al lobby de les indústries del copyright. L'informe es basa i continua documents previs elaborats també per FCForum com són la [Carta para la innovación, la creatividad y el acceso al conocimiento](#) [3] i [Modelos sostenibles para la creatividad en la era digital](#) [4]

PDF [Sustainable models for shared culture. Case studies and policy issues](#) [5]

[Inicia sessió](#) [6] o [registra't](#) [7] per enviar comentaris

Tags: governança cultural

Tags: patrimoni cultural

Tags: finançament de la cultura

• [8]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2013/12/20/sustainable-models-for-shared-culture>

Links:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>
- [2] <http://fcforum.net/>
- [3] <http://fcforum.net/es/charter>
- [4] <http://fcforum.net/es/sustainable-models-for-creativity>
- [5] <http://cercles.diba.cat/documentsdigitals/pdf/E130355.pdf>
- [6] <http://interaccio.diba.cat/>
- [7] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [8] <https://interaccio.diba.cat/node/4622>